

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-10-31495 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובע: מוטי מלכה

נגד

הנתבעת: הראל חברה לביטוח בע"מ

ב"כ התובע: עו"ד גיל קונפינו
ב"כ הנתבעת: עו"ד קובי אסולין, ממשרד אלרום, רום, סלומון ושות', עורכי דין

פסק דין

חלק

ראשון – פתח דבר; תמצית פסק הדין וטענות הצדדים

1. פתח דבר

1.1 על התביעה בתמצית

- התובע הוא ראש עיריית קריית מלאכי לשעבר אשר עותר לתשלום בגין כיסוי ביטוחי להבטחת הוצאות ייצוג משפטי. בתמצית ייאמר שהתובע עותר לתשלום הסך של 403,650 ₪ בגין שכר טרחת עו"ד בשל ייצוג בשני הליכים משפטיים נפרדים.
- התובע נאלץ להתגונן בפני גל תביעות משפטיות מתוכן שתי תביעות משפטיות שהוגשו על ידי דיירים בפרויקט "לב הפארק" בקריית מלאכי. שתי תביעות אלה הוגשו כנגד אחד עשר נתבעים, ובתוכם התובע והתייחסו בין היתר לחריגות בניה שביצעה חברת ש.י. שפץ בבעלות יוסי וקנין (להלן: "הקבלן"). בתביעות הועלו טענות בדבר ירידת ערך דירות בשל תוספת של בניה לא חוקית; עוד הועלו טענות כגון מפגע בשל לשלשת יונים, היעדר גינון, טענה בדבר קווי בנין צפופים, שימוש במחסנים כדירות ועוד.
- התובע, כראש עיריית קריית מלאכי שימש גם כיו"ר הועדה לתכנון ובניה בעיר. התובע השתתף במסגרת תפקידו בבקשות שהוגשו ביחס להיתרי בניה. התובע אף היה אחראי, כנטען, על פעולות אכיפה בתחום הבניה. במסגרת זו בוטח בפוליסות ביטוח אחריות מקצועית ובפוליסת ביטוח נושאי משרה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

- התובע הורשע בעבירות של הטרדה מינית, מרמה והפרת אמונים וכן בגין ניגוד עניינים, על כך עוד יורחב בהמשך. בקליפת אגוז ייאמר שבמסגרת כתב האישום כנגד התובע פורט כיצד קיבל מהקבלן מפתחות לדירה בה עשה התובע שימוש לצורך מפגשים אישיים.
- כאשר הוגשו התביעות כנגד התובע סירבה הנתבעת להעניק לו כיסוי ביטוחי. לטענת הנתבעת היא אינה חבה בתשלום הכיסוי הביטוחי וזאת בשל הרשעתו של התובע בעבירות הפליליות והקשר עם הקבלן וכן בשל העובדה שלא דיווח על כך לוועדה לתכנון ובניה ואף נכח והצביע בעניינו של הקבלן. לנתבעת טענות נוספות אליהן אתייחס בהמשך פסק דין זה.
- התובע ציין שאין בהרשעות דלעיל כדי להביא לביטול הכיסוי הביטוחי. עוד מדגיש התובע שאין קשר בין הרשעתו לבין כתבי התביעה שהוגשו, בין היתר כנגדו. התובע ציין שכל ההיתרים שקיבל הקבלן ניתנו ברובם עוד בטרם התמנה לראשות העירייה. עוד הפנה התובע לכך שגם היתר שניתן בתקופת כהונתו כראש עיר, אושר פה אחד על ידי כל חברי הוועדה וניתן בהמלצת מהנדס העיר. כאן המקום לציין שמהנדס העיר אשר נתבע אף הוא בתביעות אזרחיות זכה לכיסוי ביטוחי.

1.2 העדים שנשמעו וכן תוצאת ההליך

- במסגרת ההליך נשמעו שתי עדויות. מטעם התובע העיד התובע עצמו. מטעם הנתבעת העידה עו"ד מור אריאל, ראש צוות במחלקת תביעות חבויות.
- כבר מיד אציין שמצאתי שיש לקבל התביעה ולחייב את הנתבעת בתשלום הסך של **403,650 ₪** בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 14/10/2018, מועד הגשת התביעה, ועד למועד התשלום בפועל. וכן לחייבה בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של **58,000 ₪** בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

2. תמצית פסק הדין (תוכן עניינים)

- 2.1 תמצית טענות התובע יובאו בסעיף 3 לפסק הדין.
- 2.2 תמצית טענות הנתבעת יובאו בסעיף 4 לפסק הדין.
- 2.3 אין לקבל טענות הנתבעת ביחס להיעדר כיסוי ביטוחי. ארבעת הנימוקים לדחיית עמדת הנתבעת יובאו בסעיף 5 לפסק הדין.
- 2.4 אין לקבל טענות הנתבעת כנגד סכום התביעה. שלושה נימוקים לדחיית טענות הנתבעת יובאו בסעיף 6 לפסק הדין.
- 2.5 חמש הערות לפני סיום המשלימות הדיון בפסק הדין יובאו בסעיף 7 לפסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

2.6 בסיומו של פסק הדין ייקבע כאמור שיש לחייב את הנתבעת בתשלום הסך של 403,650 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 14/10/2018, מועד הגשת התביעה, ועד למועד התשלום בפועל. עוד ייקבע לחייבה בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 58,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל. על כך בסעיף 8 לפסק הדין.

3. תמצית טענות התובע

3.1 התובע ציין בתביעתו כי היה בעברו ראש עיריית קריית מלאכי בין השנים 2003-2012 ומתוקף תפקידו שימש אף כיושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ובנייה בעיר.

3.2 כנגד התובע הוגש כתב אישום ביחס לחשדות לעבירות אונס, מרמה, הפרת אמונים, שוחד ועוד. במסגרת הסדר טיעון התובע הודה והורשע בעבירת הטרדה מינית, מרמה, הפרת אמונים ועבירה בניגוד לסעיף 47(א) (1) ו(2) ו(ג) לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965. בנוסף אף הודיע על התפטרות מתפקידו כראש העיר.

3.3 התובע ציין כי החל משנת 2014 החל כנגדו זרם של תביעות משפטיות שכנגדן נאלץ להתמודד במימון עצמי וזאת לאור העובדה שהנתבעת בחרה פעם אחר פעם לדחות את תביעתו בנימוק לאקוני.

3.4 התובע הפנה לתביעות כספיות שהוגשו כנגדו בהליך 16-06-59696 בביהמ"ש המחוזי בבאר שבע ובת"א 16-12-4599 בביהמ"ש השלום בבאר שבע, במסגרתם שכר שירותי עו"ד על מנת לייצגו. כאשר לדבריו הנתבעת דחתה את בקשתו ליתן לו כיסוי ביטוחי וייצוג בהליכים אלו.

3.5 התובע ציין כי, הנתבעת דחתה את הכיסוי הביטוחי כאשר בכל הודעות הדחייה עמדה על כך שלאור הרשתות של התובע בהליך פלילי היא לא צריכה ליתן לו כיסוי ביטוחי - לא על ההליך הפלילי ולא על ההליכים האזרחיים באופן גורף.

3.6 לטענתו, בשל כל המתואר לעיל, נגרמו לו נזקים כספיים ע"פ הפירוט שלהלן:

- בגין ייצוג משפטי בתביעה בבית המשפט המחוזי סך של 265,000 ₪ בתוספת מע"מ - וסה"כ 310,050 ₪
- בגין ייצוג משפטי בתביעה בבית משפט השלום, סך של 80,000 ₪ בתוספת מע"מ - וסה"כ 93,600 ₪

4. תמצית טענות הנתבעת

4.1 הנתבעת עתרה לדחות את התביעה כנגדה וטענה כי פוליסות הביטוח החריגו את הכיסוי הביטוחי לתובע. הנתבעת מפנה לכך שכנגד התובע הוגש כתב אישום אשר במסגרתו הגיעו הצדדים להסדר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

טיעון במסגרתו הודה התובע בעובדות ובעבירות שיוחסו לו בכתב האישום והורשע בהן, כן הוסכם כי התובע יתפטר מתפקידו כראש עיריית קריית מלאכי.

4.2 הנתבעת הפנתה לכך שהתובע הורשע ביום 21.3.2013 על יסוד הודאתו בעבירות של:

- הטרדה מינית בניגוד לסעיף 5(א) בנסיבות סעיף 3(א)(4) לחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1988 ;
- מרמה והפרת אמונים בניגוד לסעיף 284 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ;
- בניגוד עניינים אישי בקשר לעניין מסוים בניגוד לסעיף 47(א)(1) ו- (2) ו- (ג) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965.

4.3 הנתבעת טענה כי פוליסת הביטוח של התובע מאפשרת כיסוי ביטוחי בכפוף לתנאיה ומסויגת לתובענות שעילתן אחריות ישירה/שילוחית בשל היפר חובה מקצועית כמפורט בפוליסה.

4.4 לטענת הנתבעת לאור התנהלותו של התובע אשר הורשע כאמור בהליך פלילי הרי שבהליכים שנוהלו כנגדו לא דובר על היפר חובה מקצועית כי אם במעשה מכוון שנעשה לצורך רווחיו האישיים ועל כן התביעות לא חסו במסגרת הפוליסה.

4.5 הנתבעת הוסיפה וציינה שגם בפוליסת אחריות נושאי משרה לא היה כדי להעניק כיסוי ביטוחי לתובע. לדבריה פוליסת נושאי משרה מאפשרת כיסוי ביטוחי בכפוף לתנאיה וסייגיה אשר עילתן במעשה שלא כדין הקשור עם פעילות ברשות ו/או מטעמה ואולם הכיסוי הביטוחי מוחרג ביחס לנזק או תביעה שנגרמו כתוצאה ממעשה או מחדל שנעשו ע"י המבוטח או בידיעתו שהם בגדר אי יושר, חוסר תום לב, מעילה, מעילה באמון, הפרת חובת נאמנות בידועין או מעשה בזדון. על כן לשיטתה של הנתבעת, הכיסוי הביטוחי מוחרג לנוכח הרשעתו של התובע.

4.6 הנתבעת הוסיפה והדגישה כי הפוליסה מחריגה במפורש כיסוי ביטוחי למעשה או למחדל שבעטיים נגרמו או הוסבו בידועין במישרין או בעקיפין, רווח אישי יתרון או טובת הנאה מכל סוג שהוא למבוטח.

4.7 הנתבעת סבורה יש לדחות את התובענה גם בשל כך שהתובע נמנע מלהגיש הודעות לנתבעת לצד השלישי במסגרת התביעות המדוברות. וגם בשל כך שבתביעה בת"א 4599-12-16 (להלן: "**התביעה בבית משפט השלום**") ניתן תוקף של פסק דין להסכם פשרה לפיו התביעה כנגד התובע נדחתה ללא צו להוצאות. התביעה כנגד התובע נדחתה והוא זכה בהוצאות משפט בסך 10,000 ₪. הנתבעת טוענת כי יש לדחות את תביעתו של התובע לפיצוי כספי ביחס לתביעה זו מחמת מעשה בית דין, השתק ומניעות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-10-31495 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

4.8 הנתבעת הוסיפה וציינה טענה כי התביעה בת"א 16-06-59696 (להלן: "התביעה בבית המשפט המחוזי") תלויה ועומדת ולטעמה לא ניתן לדון בתיק זה בהליך תלוי ועומד מקביל שסוגיית ההוצאות תהיה פתוחה ונתונה להכרעה. כאן המקום להשלים ולציין שבמהלך ניהול ההליך כאן הסתיימה גם התביעה בבית המשפט המחוזי בפשרה שהתובע לא נטל בה צד בדרך של חיובו. התביעה כנגד התובע נדחתה תוך שהוא זוכה בהוצאות.

4.9 לבסוף, הנתבעת טענה כי לא צורפו לתובענה קבלה ו/או חשבונית מס המעידות על תשלום ההוצאות המבוקשות וכי גובה שכר הטרחה המבוקש אינו סביר ביחס לפעולות שנדרשו ו/או נעשו.

הערת מעבר- אין בכך כדי להביא מלוא טענות הצדדים, אך די בכך כדי להציב המסד להמשך פסק הדין.

חלק שני – אין לקבל טענות הנתבעת. לא ביחס לכיסוי הביטוחי ולא ביחס לסכום התביעה

5. אין לקבל טענות הנתבעת ביחס להיעדר כיסוי ביטוחי

5.1 אין לקבל את טענת הנתבעת להיעדר כיסוי ביטוחי ולענין זה יובאו הדברים הבאים:

(א) נימוק ראשון לדחיית גרסת הנתבעת – קיומו של הכיסוי הביטוחי וטענות הנתבעת להחרגת

הטענות שהופנו כלפי התובע הן, בעיקרן, טענות להחרגת הכיסוי הביטוחי בשל הרשעתו בפלילים. כלומר, אין לפנינו טענה לפיה התובע מלכתחילה לא היה זכאי לכיסוי ביטוחי אלא טענה לחריג הפוסל את הכיסוי הביטוחי - טענה שנטל הראיה בגינה רובץ על כתפי הנתבעת.

(ב) נימוק שני לדחיית גרסת הנתבעת – התייחסות לנטל ההוכחה אותו כלל לא הרימה הנתבעת

- לענין נטלי ההוכחה באשר לכיסוי ביטוחי ובאשר להחרגתו ניתן להפנות כבר אל ע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נ' שלום גרשון הובלות בע"מ (מיום 5/8/2006, הני א' ברק, ע' ארבל, יי עדיאל) שם נקבע כי "נטל השכנוע להראות כי המקרה שאירע נכנס לתנאי השיפוי שבפוליסה מוטל על התובע-המבוטח, ואילו הנטל להראות כי התקיים אחד מהחריגים לחבות המשחרר את חברת הביטוח מאחריות מוטל על הנתבע-המבוטח, במקרה בו עמד המבוטח בנטל המוטל עליו". מכאן, על הנתבעת הטוענת להיעדר כיסוי ביטוחי להיכבד ולהוכיח, אחת לאחרת, מדוע וכיצד הרשעתו של התובע מאפשרת לה לחרוג מהתחייבותה החוזית למתן כיסוי ביטוחי.

- אין די בכך שהתובע הורשע בעבירה פלילית כזו או אחרת, כדי לקבוע שנשלל ממנו כיסוי ביטוחי מפני תביעות אזרחיות. ההרשעה בפלילים לא מהווה תניית פטור אוטומטית המאפשרת ביטול הכיסוי הביטוחי. אפילו נאמר שההרשעה בפלילים מהווה בסיס סביר לבחינת הכיסוי הביטוחי,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

הרי עדיין יש צורך לקשור, אחת לאחת, בין ההרשעה עצמה לבין התביעה האזרחית בפניה התמודד התובע. כך לא נעשה.

- זאת ועוד, אילו היתה מוכיחה הנתבעת קשר בין מעשי התובע לבין הטענות האזרחיות שהועלו כנגדו הרי היה הדבר מביא לקביעה בעלת משמעות פלילית, או מעין פלילית, כהגדרת בית המשפט בע"א 45/15, חלימה נבולסי נ' נביל נבולסי (מיום 15/5/2017, הש' י' עמית, נ' סולברג, ע' ברון) שם נקבע כי **"הנטל המונח על שכמו של המשיב כבד במיוחד, לנוכח חומרת הטענה שנילווה לה גוון מעין-פלילי, ועל בית המשפט לבחון את הראיות בזהירות ובקפדנות"**. להרחבה וסקירת הפסיקה לענין זה ר' גם תא (מחוזי ת"א) 2262/08 ; 8781-07-13, קוריאח מוטורס ישראל בע"מ נ' אברהם אונגר (מיום 10/3/2021, הש' צ' צפת).
כלומר - על מנת להוכיח ולקשור בין הטענות האזרחיות שבתביעות לבין ההרשעות הפליליות, היה על הנתבעת לא להסתפק בקיומה של הרשעה פלילית, אלא להביא ראיות לכך שאותה הרשעה אף הביאה לעוולות בגינן הוגשו התביעות. כך לא נעשה.

(ג) נימוק שלישי לדחיית גרסת הנתבעת - גם במהלך החקירה הנגדית לא הצליחה הנתבעת להוכיח

הקשר בין ההרשעות לבין הטענה להיעדר כיסוי ביטוחי

- מטעם הנתבעת העידה עו"ד אריאל, אשר התייחסה לטענה בדבר היעדר כיסוי והודתה באופן חד משמעי שלא היתה כל הרשעה ביחס למתן היתר הבניה. יתירה מכך, עו"ד אריאל ציינה במפורש שהיעדר הכיסוי הוא בגין כך שהתובע לא דיווח לוועדת התכנון והבניה על יחסיו עם הקבלן, וכך הדבר נראה בפרוטוקול (ע"מ 82-83):

ש: אז אין לנו שם הרשעה במתן היתר שלא כדין, את מסכימה איתי? שזו גם עבירה חמורה בתחום התכנון והבניה.

ת: זה לא מה שכתוב בכתב האישום.

ובהמשך -

ש: יופי. תאשר לי גם שאת לא רואה בכתב האישום שום אישום כלפי מר מלכה שהוא אישר בנייה של 2 וחצי קומות בלי היתר בפרויקט או שהוא היה שותף, כמו שניסו להציג את זה פה, שאולי באופן תיאורטי. אז תאשר לי שלא היה שום אפילו חשד שמר מלכה היה שותף להקמה של 2 וחצי קומות בלי היתר, כפי שביצע הקבלן.

ת: כתב האישום קובע וההרשעה קובעת שמר מלכה לא התריע על מערכת היחסים בינו לבין הקבלן.

וכן -

ש: את לא, את מכירה איזשהו חשד שעלה כנגד מר מלכה שהוא היה שותף לבנייה לא היתר של הקבלן של 2 וחצי קומות?

ת: אני מכירה אישום נגד מר מלכה שהוא לא עדכן על מערכת יחסיו החברית. וזה אישום בספר העונשין שלא אני המצאתי אותו."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

במהלך הדיון הוצג פרוטוקול הדיון בו ניתן היתר הבניה וניתן היה לראות באופן חד משמעי שהיתר הבניה התקבל לאחר שמהנדס העיר המליץ על מתן היתר בניה. אותו מהנדס עיר נתבע גם הוא בהליך האזרחי ולמרות הקשר הישיר בין המלצתו לבין מתן ההיתר, הוא דווקא זכה לכיסוי ביטוחי. על כך בפסקה הבאה.

- מהנדס העיר שהואשם ואף הודה במתן היתר שלא כדין זכה לייצוג מטעם הנתבעת - כאן המקום לציין שהנתבעת דווקא העניקה כיסוי ביטוחי למהנדס העירייה אשר הואשם באופן ישיר במתן היתר שלא כדין ואף הודה בכך. וכך הודתה נציגת הנתבעת (ע"מ 87 לפרוטוקול) -

ש: הבנתי. אבל, אנחנו תכף נגיע גם לזה. אבל לפני שאנחנו מגיעים לזה, את לא צריכה לגנון עליו כל כך, זה בסדר. תכף, תכף. אנחנו מדברים עכשיו על כתב האישום. למעשה יש בפניך כתב אישום שהוגש כנגד מר בנט בעבירה מאוד מאוד חמורה של מתן היתר שלא כדין. אתם ייצגתם אותו בהליך הזה?
ת: ייצגנו.

- נציגת הנתבעת הודתה, בהגינות, שהסיבה היחידה לכך שהתובע לא קיבל כיסוי ביטוחי היא העובדה שלא דיווח לוועדת התכנון והבניה על הקשר בינו לבין הקבלן. כלומר, אין לפנינו טענה של מתן היתר שלא כדין או פעולה הקשורה לתביעות האזרחיות שהוגשו אלא מדובר בדחיה גורפת של כל כיסוי ביטוחי וכלשונה (ע"מ 92 לפרוטוקול) – **"כל תביעה בנושא, בנושא של הבנייה הזאת שבה הוא יושב בוועדות ולא דיווח שהקבלן הוא חבר שלו ונותן לו טובות הנאה אישיות, תידחה"**.

- כלומר, לטעמה של הנתבעת, כל תביעה כנגד התובע אשר תתייחס לקבלן לא תזכה לכיסוי ביטוחי. תהא אשר תהא. ניתן אכן לקבל את החשד של הנתבעת כלפי התובע, חשד אותו היה עליה לבסס בטרם שלילת הכיסוי הביטוחי.

- אין לקבל שלילה גורפת של תניה חוזית ושל כיסוי ביטוחי. שלילת הכיסוי הביטוחי אינה פעולת עונשין פלילית, אלא היא פעולה במסגרת היחסים החוזיים שהותוו בפוליסת הביטוח. על מנת לשלול כיסוי ביטוחי בשל פעולת התובע, יש להוכיח קשר ישיר בין אותה פעולה לבין הכיסוי הביטוחי המוענק. בענייננו, כאשר הטענה היא שהתובע עוול בעת מתן ההיתר, וכן טענות אחרות שהופנו כלפיו – הרי כאמור, גם אם נקבל גישת הנתבעת הרי יש להוכיח קיומו של קשר בין ההרשעה לבין מתן ההיתר. כך לא נעשה. יותר מכך – הנתבעת הודתה בפועל שההיתר ניתן כדין. הנתבעת אף הודתה שאין כל חשד לכך שההיתר ניתן שלא כדין בשל פעולות התובע. הנתבעת אפילו העניקה כיסוי ביטוחי למי שהואשם ישירות בגין מתן היתר שלא כדין. הואשם והודה בכך.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

- התובע אכן לא גילה לוועדת התכנון והבניה אודות הקשר בינו לבין הקבלן. התובע אכן הואשם ואף הורשע בעבירות שצוינו לעיל. עם זאת – הנתבעת לא הוכיחה כל קשר בין ההרשעה לבין מתן ההיתר ולבין טענות כתבי התביעה שהוגשו כנגד התובע. לא נטען וממילא לא הוכח שום קשר בין מעשי או מחדלי התובע לבין התביעות שהוגשו כנגדו.

כאן המקום להדגיש שהתובע, למשל, הציג ראיות לכך שדווקא ננקטו הליכים מנהליים כנגד הקבלן להפסקת עבודות. כך או כך, הנתבעת, במלוא הכבוד, לא הציבה בסיס לטענותיה ואף לא ניסתה להוכיח קשר בין ההרשעה לבין מתן ההיתר או כל פעולה אחרת. לא הובאו עדים מוועדת התכנון והבניה, לא הובא הקבלן ולמעשה לא הובאה אלא אך ורק נציגת הנתבעת שעל עדותה הורחב כבר לעיל.

(ד) נימוק רביעי ומכריע לדחיית גרסת הנתבעת – הנתבעת אפילו לא פעלה בהתאם לתנאי

הפוליסה. תנאים המתייחסים במפורש לשלילת כיסוי ביטוחי ואי מתן ייצוג משפטי

- פוליסת הביטוח חזתה והתייחסה למקרים בהם לטעמה של המבטחת לא קמה זכות לייצוג משפטי. במקרה כזה נקבע במפורש שהכיסוי הביטוחי לא יישלל מלכתחילה אלא יוענק למבוטח. וכך קובע סעיף 2.8 לפרק ההרחבות בפוליסת ביטוח האחריות המקצועית ובהתאמה גם סעיף 2.9 לפוליסת נושאי משרה (ההדגשות לא במקור) –

“העלאת טענה כנגד המבוטח או כנגד אדם מבוטח על ידי תובע התואמת, על פניה אחד או יותר מן הסייגים המנויים בפוליסה, לא תשלול את זכאותם של המבוטח ו/או אדם מבוטח למקדמות על חשבון תגמולי הביטוח, בכפוף לכך שאם ייקבע על ידי בית המשפט כי הנסיבות הממחירות בפוליסה אכן מתקיימות יחזירו... האדם המבוטח את המקדמות שקיבלו”

המנגנון החוזי בו התקשרה הנתבעת הוא אפוא ברור :

בשלב ראשון – יוענק הכיסוי הביטוחי. אפילו עולות טענות התואמות על פניו לסייגים המופיעים בפוליסת הביטוח ;

בשלב שני – סכומי הכיסוי הביטוחי יישללו והמבוטח ישיב כל סכום שקיבל - רק וככל שייקבע על ידי בית משפט שהסייגים הקבועים בפוליסת הביטוח אכן התקיימו.

בכל מקרה, ההסכמה החוזית הברורה הדגישה שהנתבעת אינה רשאית להימנע מקיום חובתה החוזית, על דעת עצמה, ללא שום קביעה שיפוטית. ההסכמה החוזית התוותה דרך בה הנתבעת תוכל להימנע ממתן הכיסוי הביטוחי, אך הנתבעת פעלה באופן חד צדדי והתעלמה מכך. על כך יורחב בפסקה הבאה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

- אם רצתה הנתבעת לטעון לסייגים המחריגים את הכיסוי הביטוחי, הרי היה עליה לקבל החלטה שיפוטית וקביעה מפורשת ש"הנסיבות המחריגות בפוליסה אכן מתקיימות". אך היא, כאמור, לא עשתה כן. בתי המשפט אשר דנו בתביעות האזרחיות לא קבעו דבר וחצי דבר ביחס לתובע, ההיפך הוא הנכון. התביעות כנגדו נדחו. הנתבעת אף לא הוכיחה דבר בהליך שהתנהל בתיק זה, כל סיבה בשלה היה מקום לשלול את זכאותו של התובע למתן כיסוי ביטוחי ועל כך הורחב כבר בסעיף 5.1(ג) לעיל.

אילו רצתה הנתבעת להימנע ממתן הכיסוי הביטוחי, ניתן היה לצפות שתוכיח באופן חד משמעי כי מעשי או מחדלי התובע הביאו לקיומו של סייג כזה או אחר בפוליסת הביטוח. למעשה מבקשת הנתבעת להאשים ו"להרשיע" את התובע בעבירות נוספות על אלה בהן הורשע ולטעון שהוא היה מעורב במתן היתר שלא כדין או בפעולות שכלל לא יוחסו לו בכתב האישום. ואולם הנתבעת לא יצקה כל תוכן לניסיון זה. הנתבעת לא הביאה כל ראיה, ולא העידה אף אדם אשר יוכל לתמוך בטענות כנגד התובע. הנתבעת הביאה לעדות אך ורק עובדת אשר עדותה, במלוא הכבוד, לא הוכיחה ואף לא התיימרה להוכיח קשר בין ההרשעה לבין מתן ההיתר או כל טענה אחרת שהועלתה.

5.2 סיכום עד כאן - לאור האמור לעיל אין אלא לקבוע שהנתבעת חבה בכיסוי ביטוחי לתובע, קרי בתשלום הוצאותיו המשפטיות.

6. אין לקבל טענות הנתבעת כנגד סכום התביעה

6.1 התובע עתר לקבל הסך של 403,650 ₪, כמפורט להלן:

- בגין ייצוג בתביעה בבית המשפט המחוזי, סך של 265,000 ₪ בתוספת מע"מ – 310,050 ₪
 - בגין ייצוג בתביעה בבית משפט השלום, סך של 80,000 ₪ בתוספת מע"מ - 93,600 ₪
- =====
- ₪ **403,650**

התובע התייחס להסכמי שכר טרחה שנקשרו בינו לבין בא כוחו, וכן התייחס לסכומי התביעות כנגדו, הן בבית המשפט המחוזי והן בבית משפט השלום.

ביחס לתביעה בבית המשפט המחוזי - כאן ייאמר כי התביעה בבית המשפט המחוזי הוגשה על הסך של 5,394,057 ₪ ולאחר מכן הוגש כתב תביעה מתוקן על הסך של 7,192,014 ₪. התביעה התנהלה במשך כשלוש שנים, מחודש יוני 2016 ועד לחודש דצמבר 2019; ביחס לתביעה בבית משפט השלום – התביעה הוגשה על הסך של 1,370,855 ₪. התביעה הסתיימה בהסדר גישור בו התובע שם זוכה בין היתר בתשלום הוצאות משפט בסך של 80,000 ₪.

6.2 הנתבעת טוענת שהתובע אינו זכאי לתשלום הסכומים אותם הוא דורש וטוענת, בין היתר ותוך התייחסות להחרגת הכיסוי הביטוחי, גם טענות לפיהן שכר הטרחה אינו סביר וכן טענות לפיהן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

משנקבעו לזכותו של התובע סכומי הוצאות במסגרת שתי התביעות דלעיל, הרי הוא מושתק מלתבוע סכומים נוספים.

6.3 אין מקום לקבל את עמדת הנתבעת ביחס לסכום התביעה ולענין זה יובאו הדברים הבאים :

(א) נימוק ראשון לדחיית עמדת הנתבעת ביחס לסכום התביעה – התייחסות להסכמי שכר

הטרח

- התובע הפנה להסכמי שכר טרחה עם ב"כ אשר נקבו בסכומים אותם הוא דורש. הנתבעת לא קעקעה תקפותם של הסכמים אלה ובמלוא הכבוד אף לא ניסתה לעשות כן. כאשר בפני בית המשפט עומדים הסכמים מפורשים הנוקבים בסכומי שכר טרחה וכאשר לא הוכח שאלה לא נחתמו, הרי הוצב הבסיס לדרישת סכום התביעה. כך בכלל וכך בוודאי לאור האמור להלן.

- אשוב ואדגיש שהתביעה שהוגשה מתייחסת, כאמור, להסכמי שכר הטרחה שהוצגו. התביעה כלל לא מתייחסת לשכר ראוי וכאשר הנתבעת טוענת להיקפו הנכון של שכר ראוי, הרי עליה להתמודד עם שניים – ראשית, עם העובדה שבענייננו מדובר בתביעה המבוססת על הסכם שהוצג ומכאן אין להתייחס לשכר הראוי; שנית – אפילו מתייחסים לשכר ראוי, הרי על הנתבעת היה להוכיח היקפו. דבר אותו לא עשתה ועל כך יורחב בסעיף 6.3(ב) להלן.

- על כך שאין לדון בשכר ראוי כאשר קיימים הסכמי שכר טרחה מפורשים ר' למשל דניאל פרידמן ואלרן שפירא בר-אור דיני עשיית עושר ולא במשפט 242-235 (מהדורה שלישית, התשע"ה) וכן ר' ע"א 6290/18, עזבון טמירה פינצ'וק ז"ל נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (מיום 2/5/2021, הש' ע' ברון, ע' גרוסקופף וא' שטיין) לרבות הדיון והאסמכתאות בסעיפים 40-42 לפסק דינו של כב' הש' ע' גרוסקופף.

(ב) נימוק שני לדחיית עמדת הנתבעת ביחס לסכום התביעה – הנתבעת הסתפקה באמירות

כלליות באשר להיקף שכר הטרחה. לא הוצגה כל חוות דעת לענין זה

- אילו אכן סברה הנתבעת ששכר הטרחה לו טוען התובע הוא גבוה ומופרז, הרי חזקה עליה שהיתה ממציאה חוות דעת התומכת בעמדתה. כך לא נעשה. הנתבעת לא הגישה חוות דעת ולא העידה עורכי דין אשר יתמכו בטענה לפיה שכר הטרחה מופרז בהיקפו. לענין הוכחת שכר הטרחה הראוי בדרך של הצגת חוות דעת מקצועיות, ר' כבר בע"א 136/92, ביניש-עדיאל - עורכי-דין נ' דניה סיבוס חברה לבנין בע"מ (מיום 5/10/1993, הש' ד' לוי, א' גולדברג, א' מצא) שם נקבע כי "עקב הרב-גוניות, המורכבות והדינאמיות של הטיפול המשפטי-מקצועי, לענפיו השונים, יש להוכיח את אמות המידה והשיקולים הרלוואנטיים לקביעת השכר הראוי, בכל מקרה ומקרה לגופו, באמצעות מומחים אשר, על סמך ניסיונם המקצועי, מחווים את דעתם על הנהוג הקיים בקשר לכך באותו מיגזר מקצועי". להרחבה ר' למשל גם ע"א 8934/17, אָלִי זֶהר - נאמן המכון לרפורמות מבניות בע"מ נ' החברה הכלכלית לראש העין בע"מ (מיום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 31495-10-18 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

17/3/2019, י" עמית, ג' קרא, א' שטיין) וכן ע"א 6290/18, עזבון טמירה פינצ'וק ז"ל נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ הנזכר לעיל.

- בסעיף 6.3(א) לעיל התייחסתי לשני השלבים אליהם היה על הנתבעת להתייחס כאשר היא מעלה טענות כנגד סכום התביעה. לסיכום ניתן לומר שהנתבעת כלל לא צלחה השלב הראשון וכלל לא הוכיחה מדוע אין להתייחס להסכמי שכר הטרחה. ובנוסף הנתבעת כלל לא התמודדה עם השלב השני ולא הוכיחה מה היקף שכר הטרחה הראוי, אילו היה מקום להתעלם מהסכמי שכר הטרחה.

(ג) נימוק שלישי לדחיית עמדת הנתבעת ביחס לסכום התביעה – התייחסות לשכר הטרחה

המינימלי המומלץ על ידי לשכת עורכי הדין ולסכומי התביעות שהוגשו

- הנתבע הפנה לכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), תש"ס 2000 שם נקבע שבתביעות בהיקף התביעות שהוגשו ייקבע שכר הטרחה "בהתאם למוסכם בין עורך הדין ללקוח אך לא פחות מ 49,603 ₪". כלומר, לא קיים אפילו תעריף מינימלי מומלץ הנוקב בסכום שכר טרחה לתביעות בהיקף שהוגשו כנגד התובע.

- התובע חישב ומצא שסכום שכר הטרחה בתביעת בית המשפט המחוזי עמד על שיעור של 4.7% מסכום התביעה המקורי ו-3.9% בלבד מסכום התביעה המתוקן. עוד חישב התובע ומצא ששכר הטרחה בבית משפט השלום עמד על שיעור של 5.8% מסכום התביעה. בהיעדר חוות דעת נוגשת לא ניתן לקבוע שמדובר בהיקפי שכר טרחה מופרזים שהתובע אינו זכאי לתשלום בגינם. אך למעלה מהנדרש ייאמר שעל פניו כאשר היקפי שכר הטרחה עומדים על סך שבין 3.9% ל-5.8% מסכום התביעה הרי קשה לטעון לכך שמדובר בשכר טרחה מופרז ואינו סביר.

חלק שלישי – חמש הערות לפני סיום וכן סוף דבר

7. חמש הערות לפני סיום

7.1 הערה ראשונה - אין לקבל טענת התובע לפיה הנתבעת מושתקת מלהעלות טענות בגין הליכי

התכנון והבניה

- התובע הפנה לכך שמשרד עורכי הדין שייצג את הנתבעת בהליך שלפני, ייצג גם בהליכים אחרים בעלי דין אחרים כגטו עיריית קריית מלאכי או הוועדה לתכנון ובניה קריית מלאכי. במסגרת הייצוג בהליכים אחרים נטען, בין היתר, שלא נפל פסול בהליכי התכנון והבניה בהם היה מעורב גם התובע. מכאן, לטעמו של התובע, מושתקת הנתבעת שלפני להעלות טענות כנגד התובע שעניינן הליכי התכנון והבניה ואכיפתם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-10-31495 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

- אין לקבל טענה זו. אפילו הוענקו השירותים המשפטיים לבעלי דין אחרים במימון הנתבעת. ואפילו יוצגו בעלי דין אחרים על ידי אותו עו"ד המייצג כעת את הנתבעת – עדיין אין בכך כדי ליצור כל השתק לטענות הנתבעת.
- העובדה שבעלי דין אחרים מעלים טענות כאלה ואחרות אינה משתיקה את בא כוחם מלהעלות טענות שונות כשהוא מייצג בעל דין אחר. בוודאי אין בכך כדי להשתיק את הנתבעת מלהעלות טענות ביחס להסכם בו נקשרה ולכיסוי הביטוחי.

7.2 הערה שניה - אין לקבל טענות התובע כנגד ב"כ הנתבעת באשר להתנגדות הנתבעת להיקף שכר

הטרחת

- התובע הפנה לכך שבמסגרת תביעת בית משפט השלום כנגד התובע הסכים ב"כ הנתבעת, בעודו מייצג בעל דין אחר, להסדר גישור המעניק הוצאות משפט בסך של 80,000 ₪ ואילו כעת הנתבעת מעלה טענות ביחס להיקף בסך של 80,000 ₪ בצירוף מע"מ לו טוען התובע בגין אותו הליך.
- במלוא הכבוד אין כל רבותא בכך. יש להבחין בין ייצוג בעלי דין שונים בהליכים שונים לבין טענות המועלות על ידי הנתבעת בהליך שלפני.

7.3 הערה שלישית - אין לקבל טענות התובע באשר לכך שמכתב הדחיה של הנתבעת הועבר על ידי

ב"כ הנתבעת

נתתי דעתי לטענות התובע באשר לכך שמכתב הדחיה של הנתבעת הועבר על ידי ב"כ הנתבעת אשר ייצג גם בהליך שלפני. אין לקבל טענות התובע לענין זה. העובדה שבסופו של יום הועבר מכתב דחיה, היא זו המעלה או מורידה ולא זהות מעביר המכתב.

7.4 הערה רביעית - התייחסות לסכומים בהם זכה התובע במסגרת תביעות בית משפט השלום ובית

המשפט המחוזי

למען הסר ספק יובהר שהסכומים שנקבעו לזכות התובע במסגרת ההליכים בבית משפט השלום ובית המשפט המחוזי אינם מעלים ואינם מורידים ביחס לתביעה שלפני. סכומים אלא אינם מהווים השתק המונע מהתובע לדרוש מלוא הסכום אותו התחייב לשלם במסגרת הסכמי שכר הטרחת. למען הזהירות ייאמר שגם אין גם להפחית סכומים אלה מסכום הנתבע וזאת כעולה גם מהסכמי שכר הטרחת בהם התחייב התובע.

7.5 הערה חמישית - התייחסות לטענת הנתבעת לפיה יש לדחות התביעה מטעמי מדיניות משפטית

נאותה ותקנת הציבור

- הנתבעת טענה שיש לדחות התביעה מטעמי מדיניות משפטית נאותה ותקנת הציבור. במלוא הכבוד אין לקבל טענה זו כנימוק המאפשר לנתבעת להימנע מתשלום כיסוי ביטוחי לו התחייבה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-10-31495 מלכה נ' הראל חברה לביטוח בע"מ

- ההליך שניהל התובע הוא הליך בו הוא מבקש לאכוף על הנתבעת התחייבות חוזית אותה נטלה בעת הוצאת פוליסת הביטוח. התחייבות בגינה קיבלה תשלום ובגינה גבתה פרמיות ביטוח. על מנת לקבוע שאין לפעול בהתאם להתחייבות החוזית של הנתבעת, בשל תקנת הציבור, הרי יש לבחון האם חוזה הביטוח הוא בגדר "חוזה פסול" כמשמעו בסעיף 30 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג – 1973, הקובע כי – "חוזה שכריתתו, תכנו או מטרתו הם בלתי חוקיים, בלתי מוסריים או סותרים את תקנת הציבור – בטל".

- חוזה הביטוח המעניק כיסוי לתובע אינו נוגד את תקנת הציבור. יתרה מכך, הוא אף כולל מנגנון להשבת תשלומי ביטוח ששולמו – אך אינו כולל התייחסות להימנעות מתשלום תגמולי ביטוח מלכתחילה. כאן המקום לציין שאם ייקבע שכיסוי ביטוחי מסוג זה שהעניקה הנתבעת הוא מלכתחילה "סותר את תקנת הציבור", הרי ממילא תעלה השאלה מה דינן של כל פרמיות הביטוח ופוליסות הביטוח שגובה ומנפיקה הנתבעת, וכן מבטחים אחרים. האם יש לבטל כל פוליסות הביטוח? האם יש להשיב כל הפרמיות שנגבו? או האם יש מקום לקבוע, בדומה לטענת הנתבעת גם אם בהרחבה, שהפוליסות הופכות לבטלות עם התקיים האירוע הביטוחי.

8. סוף דבר

לאור האמור לעיל אני קובע כדלקמן :

(א) אני מחייב את הנתבעת בתשלום הסך של 403,650 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 14/10/2018, מועד הגשת התביעה, ועד למועד התשלום בפועל.

(ב) בנוסף אני מחייב את הנתבעת בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 58,000 ₪ (חמישים ושמונה אלף ₪) סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, י"ז תמוז תשפ"א, 27 יוני 2021, בהעדר הצדדים.

אביים ברקאי, שופט